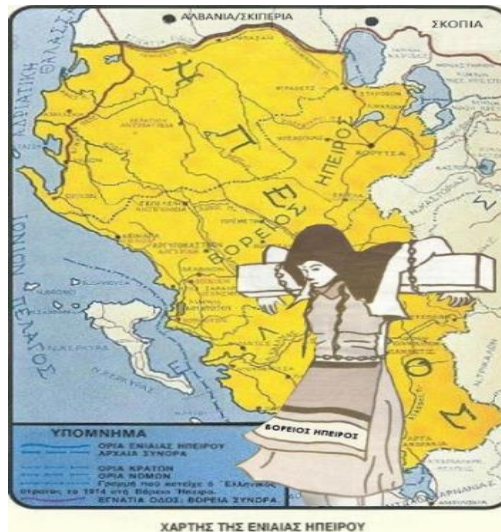

Ο Αυτονομιακός Αγών στη Βόρειο Ηπειρο 17 Φεβρ 1914.

Γράφει ο Σχης ε.α. Βασίλειος Ζιώζιας, Πρόεδρος Παραρτήματος ΕΑΑΣ/Τρικάλων και Πρόεδρος ΠΑ.ΣΥ.Β.Α. Τρικάλων,

Η δημιουργία του Αλβανικού κράτους το 1912 δεν ήταν αποτέλεσμα αγώνων ενός λαού που ζητούσε την απελευθέρωση του και την ανεξαρτησία του από τον Οθωμανικό ζυγό, αλλά επιπόνηση της Αυστροουγγαρίας και της Ιταλίας οι οποίες ενεργούσαν η κάθε μία για ίδιο συμφέρον.

Το εθνικό συναίσθημα ήταν άγνωστο στους Αλβανούς μέχρι και τις αρχές του 20ού αιώνα . Οι πιστοί στο Ισλάμ Αλβανοί του Βορρά ένιωθαν Τούρκοι, ενώ οι Ορθόδοξοι του Νότου, όπου υπήρχαν συμπαγείς Ελληνικοί πληθυσμοί καθώς επίσης και αρκετοί μουσουλμάνοι, Έλληνες κάτοικοι της Ηπείρου.

Έτσι, με την έναρξη του Α' Βαλκανικού πολέμου τον Οκτώβριο του 1912, ενώ όλα τα Βαλκανικά κράτη: Ελλάδα, Μαυροβούνιο, Σερβία, Βουλγαρία συμάχησαν κατά της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, οι Αλβανοί με απόφαση των αρχηγών των εθνικιστικών τους ομάδων πήραν μέρος στον πόλεμο, στο πλευρό των Τούρκων.

Βλέποντας οι Αλβανοί την ατυχία γι' αυτούς έκβαση του πολέμου και διαπιστώνοντας, μετά από επίσκεψη του Ισμαήλ Κεμάλ Βλιώρα στη Βιέννη, ότι πιθανή ίδρυση Αλβανικού κράτους δεν ήταν αντίθετη με την πολιτική θέληση της Αυστροουγγαρίας, προχώρησαν στην ανακήρυξη της ανεξαρτησίας της Αλβανίας.

Το γεγονός αυτό έγινε στις 28 Νοεμβρίου 1912 στον Αυλώνα και ήταν απόφαση εθνοσυνέλευσης, που συγκλήθηκε εκεί από τον Ισμαήλ Κεμάλ Βλιώρα αμέσως μετά την αποβίβαση του από Αυστριακό αντιτορπιλικό, που τον μετέφερε στον Αυλώνα, από την Τεργέστη της Ιταλίας. Στη συνέχεια οι Αλβανοί ζήτησαν από τις Μεγάλες Δυνάμεις και την Τουρκία τη διεθνή αναγνώριση του κράτους τους και η οποία τελικά επετεύχθηκε στις 7 Δεκεμβρίου 1912 από την Πρεσβευτική Συνδιάσκεψη του Λονδίνου.

Την ίδια στιγμή ο ελληνικός στρατός με τη νικηφόρα προέλαση του ελευθέρωσε τους Αγ. Σαράντα, την Κορυτσά, τα Ιωάννινα, το Αργυρόκαστρο, την Κλεισούρα, το Τεπελένι. Η Χειμάρρα είχε ελευθερωθεί νωρίτερα από εθελοντές με αρχηγό τον Χειμαρριώτη μακεδονομάχο Σπύρο Σπυρομήλιο.

Ο πληθυσμός των περιοχών αυτών με απεριόριστο εθνουσιασμό εκδήλωνε τα ακραιφνή Ελληνικά του αισθήματα προς τον ελευθερωτή Ελληνικό στρατό, και συνέτασσε ψηφίσματα και υπομνήματα μετά από πάνδημα συλλαλητήρια πίστης και αφοσίωσης προς τον Διάδοχο. Το περιεχόμενο των ψηφισμάτων και των υπομνημάτων αυτών αποτελεί αδιάψευστο ιστορικό ντοκουμέντο της Ελληνικότητας της Βορείου Ηπείρου ιδιαίτερα περιοχών, που δεν αναγνωρίζονται από τους Αλβανούς ότι κατοικούνται από Βορειοηπειρώτες.

Καταπληκτικό είναι το γεγονός ότι οι Μουσουλμάνοι της περιοχής δεν διαφοροποιούνται στα αισθήματα προς την Ελλάδα από τους Χριστιανούς. Και αυτό, γιατί στη συντριπτική τους πλειοψηφία ήταν Έλληνες στην καταγωγή, εξισλαμισθέντες κατά τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας. Μικρά παιδιά, γυναίκες και άνδρες μέχρι τα κατάλευκα γηρατεία, εκδήλωναν την Ελληνικότητα τους με τρόπο, που δεν αφήνει ασυγκίνητο και τον πιο ψυχραιμο ερευνητή. Πόθος όλων η ένωση με τη μητέρα Ελλάδα και πρόθεση τους ο αγώνας μέχρις εσχάτων για την ελευθερία.

Δυστυχώς, με τη λήξη του Α' Βαλκανικού πολέμου και με την υπογραφή της Συνθήκης Ειρήνης του Λονδίνου στις 17 Μαΐου 1913, συναρτήθηκε η τύχη της Βορείου Ηπείρου με αυτή των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου - σύμφωνα με το άρθρο 5 της Συνθήκης-. Τα νησιά του Αιγαίου θα δίνονταν στην Ελλάδα μόνο

εάν η χώρα μας θα " εδέχετο άνευ αντιρρήσεων, όπως η Βόρειος Ήπειρος περιληφθεί εντός των Αλβανικών συνόρων".

Πληροφορούμενοι οι Βορειοηπειρώτες του Αργυροκάστρου, της Πρεμετής, του Τεπελενίου, του Δέλβινου και της Χειμάρρας ότι σχεδιάζεται από τις Μεγάλες Δυνάμεις η προσάρτηση τους στο Αλβανικό κράτος, διοργάνωσαν στις 5 Ιουνίου μεγάλο συλλαλητήριο στο Αργυρόκαστρο και στις 17 Ιουνίου συνέταξαν πληρεξούσιο σε αντιπροσώπους τους προκειμένου να τους εκπροσωπήσουν με παράστασή τους ενώπιον της Πρεσβευτικής Συνδιάσκεψης του Λονδίνου.

Με το κείμενο τους στους Πρεσβευτές των Μεγάλων Δυνάμεων, οι πληρεξούσιοι των Βορειοηπειρωτών ζήτησαν την αποστολή "Ειδικής Επιτροπής" στη Βόρειο Ήπειρο για να εξακριβώσει τον εθνολογικό χαρακτήρα του τόπου και τη θέληση των κατοίκων και ταυτόχρονα αποκάλυψαν, με τον πλέον κατηγορηματικό τρόπο, την απόφασή τους να πολεμήσουν για την ελευθερία τους.

Έμεινε όμως εκκρεμές το θέμα του καθορισμού των Ελληνο-Αλβανικών συνόρων, που ανατέθηκε σε Διεθνή Επιτροπή αποτελούμενη από εκπροσώπους των Μεγάλων Δυνάμεων. Αμέσως μετά το διορισμό της Διεθνούς Επιτροπής για τον καθορισμό του εθνολογικού χαρακτήρα της Βορείου Ηπείρου, οι Έλληνες της Κορυτσάς, απέστειλαν υπόμνημα προς τη Διεθνή Επιτροπή τονίζοντας την Ελληνικότητα της περιοχής και καταλήγοντας: "εν εκ των δύο λοιπόν υπολείπεται ημίν, ή ένωσις μετά της μητρός Ελλάδος, συμφώνως τη καταγωγή, τη ιστορία, ταις παραδόσεσι και τοις εθίμοις ημών, ή μεταβολή των πάντων εις ερείπια και τέφραν".

Η Διεθνής Επιτροπή "χρησιμοποίησε ως μοναδικό κριτήριο για τον χαρακτηρισμό των κατοίκων ως Ελλήνων, την Ελληνική μονογλωσσία και κατάταξε στους Αλβανούς τους χρήστες του Αλβανικού γλωσσικού ιδιώματος ακόμη και μέσα στην οικογένεια". Μόνο οι αντιπρόσωποι της Γαλλίας και της Αγγλίας δεν αρκούσαν στην εξέταση της γλώσσας ως μοναδικού κριτηρίου, αλλά υποστήριζαν ότι έπρεπε να λάβουν υπόψη τους την εκπαιδευτική και θρησκευτική άποψη των κατοίκων καθώς επίσης και το φρόνημα τους.

Στο μεταξύ η Πρεσβευτική Συνδιάσκεψη του Λονδίνου της 26ης Αυγούστου 1913 αποφάσισε να δοθεί στην Αλβανία παραλιακή λωρίδα μέχρι Φτελιάς, η νήσος Σάσων καθώς και η επαρχία (πρώην Καζάς) Κορυτσάς.

Μάταια η Ελληνική κυβέρνηση στις 13 Οκτωβρίου διαμαρτυρήθηκε τόσο για την παραπάνω εδαφική ρύθμιση όσο και για τη λήψη ως μοναδικού κριτηρίου της εθνικότητας, το γλωσσικό ιδίωμα των κατοίκων στο χώρο της οικογένειας.

Οι προτάσεις της Διεθνούς Επιτροπής υιοθετήθηκαν από τις Μεγάλες Δυνάμεις στη Φλωρεντία στις 17 Δεκεμβρίου 1913, όπου υπογράφηκε πρωτόκολλο με το οποίο επιδικάστηκε στο νεοσύστατο Αλβανικό κράτος η περιοχή της Βορείου Ηπείρου. Από τη στιγμή, που η Ελληνική Κυβέρνηση "κατ' ανάγκην" αποδέχθηκε τον εκβιασμό των Μεγάλων Δυνάμεων και δεσμεύθηκε με την υπογραφή της, θα ήταν αντίθετη σε κάθε μορφή αντίστασης ή διεξαγωγής αυτονομιακού αγώνα στα εδάφη, που είχαν επιδικασθεί στην Αλβανία.

Στο μεταξύ οι Βορειοηπειρώτες, που πληροφορούνταν τα τεκταινόμενα σε βάρος τους, οργανώνονταν με τη σύσταση Επιτροπών Εθνικής Αμύνης και Επιμελητειών. Κύριος στόχος των ανωτέρω επιτροπών ήταν η στρατολόγηση εθελοντών και η ένταξη τους σε ιερούς λόχους καθώς και η εξεύρεση οικονομικών πόρων για τη διεξαγωγή ένοπλου αγώνα.

Ήδη οι Χειμαρριώτες διαμαρτυρήθηκαν και γνωστοποίησαν ταυτόχρονα με την τελευταία πρόταση της επιστολής τους προς τους υπουργούς των εξωτερικών των Μεγάλων Δυνάμεων στις 24 Νοεμβρίου 1913, την αμετάκλητη απόφασή τους να αγωνισθούν για την ελευθερία, που με τόσους αγώνες είχαν κερδίσει: "**θα** φονευθώμεν πάντες, αλλ' η Χειμάρρα ενωθείσα μετά της Ελλάδος δεν θα λεχθή ότι υπεδουλώθη εις Αλβανούς".

Στις αρχές Δεκεμβρίου του 1913 οι Έλληνες φοιτητές έκαναν έκκληση προς τους συναδέλφους τους της Ευρώπης και της Αμερικής να διακηρύξουν "εν ονόματι της διεθνούς φοιτητικής αδελφότητας τα προς το δίκαιον και την ελευθερίαν των άλλων καθήκοντα των λαών των". Διετράνωσαν δε, στην έκκλησή τους, την απόφασή τους να υπερασπισθούν "βήμα προς βήμα το έδαφος, όπερ δια ποταμού αιμάτων επί έτος όλον μαχόμενοι ανεκτήσαμεν, και νά μη επιτρέψωμεν την βεβήλωσιν αυτού και την αυθαίρετον αρπαγήν του".

Οι απόγονοι των ιερολοχιτών του Δραγατσανίου δεν σταμάτησαν εδώ. Σχημάτισαν φάλαγγα, που πήγε στην Ηπειρο, για να υπερασπισθούν με το αίμα τους το Δίκαιο και την Ελευθερία. Προτού αναχωρήσουν από την Αθήνα εξέδωσαν μνημειώδη προκήρυξη που κατέληγε ως εξής:

"Λαός ελευθερωθείς δια του ξίφους δεν δουλούται δια του καλάμου".

Στις 10 Ιανουαρίου 1914 ο Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως Βασίλειος με την ιδιότητα του προέδρου της Επιτροπής Εθνικής Αμύνης Αργυροκάστρου, Τεπελενίου συγκάλεσε Πανηπειρωτικό Συνέδριο στο Αργυρόκαστρο, για τις 30 Ιανουαρίου. Εξέτασε όλες τις δυνατότητες για ειρηνική λύση του προβλήματος. Μη έχοντας όμως δυνατότητα για πολιτική λύση ένεκα του γεγονότος ότι η Ελληνική κυβέρνηση θα ήταν υποχρεωμένη να δεχθεί τις θέσεις των Μεγάλων Δυνάμεων για την τύχη των νησιών του Αιγαίου, αποφάσισε στη Β' συνεδρία της τη σύσταση αρμοδίου οργάνου, που θα αναλάμβανε ένοπλο αγώνα με σκοπό την Ανεξαρτησία.

Προς τούτο συγκρότησε "Οργανωτική Επιτροπή", που μέχρι να συμπληρωθεί θα αποτελούνταν από τους μητροπολίτες **Δρυϊνουπόλεως Βασίλειο, Βελλάς και Κονίτσης Σπυρίδωνα και Κορυτσάς Γερμανό**. Στο εξής αποφάσεις για τον Αγώνα θα έπαιρνε μόνο η "Οργανωτική Επιτροπή". Στην Ε' συνεδρία της η Πανηπειρωτική Συνέλευση αποφάσισε να ανακηρύξει την αυτονομία της Βορείου Ηπείρου.

Η "Οργανωτική Επιτροπή", ως το όργανο λήψεως αποφάσεως για τη διεξαγωγή του Αγώνα, στις 10 Φεβρουαρίου 1914 ανακήρυξε τη Βόρειο Ηπειρο, "Αυτόνομη Πολιτεία". Ο δε Γεώργιος Χρηστάκης Ζωγράφος φθάνοντας στο Αργυρόκαστρο στις 15 Φεβρουαρίου σχημάτισε υπό την προεδρία του προσωρινή κυβέρνηση με πρώτα μέλη, τα μέλη της "Οργανωτικής Επιτροπής". Την ίδια μέρα κυκλοφόρησε προς τον Ηπειρωτικό λαό η πρώτη προκήρυξη της Προσωρινής Κυβερνήσεως. Στις 17 Φεβρουαρίου ανακηρύχθηκε επίσημα και μάλιστα με πανηγυρικό χαρακτήρα για την τόνωση του ηθικού του λαού, η Ανεξαρτησία της Βορείου Ηπείρου

(Γεώργιος Ζωγράφος . Ο ηγέτης του Βορειοηπειρωτικού Αγώνα .)

Η Ελληνική κυβέρνηση είχε δώσει διαταγές προς τις αρχές της Βορείου Ηπείρου, για την παρεμπόδιση των εκδηλώσεων. Παρ' όλα αυτά ο πληθυσμός της πόλεως και της ευρύτερης περιοχής Αργυροκάστρου συγκεντρώθηκε στις όχθες του Δρίνου ποταμού από τις πρωινές ώρες πάνοπλος. Οι αστυνομικές αρχές βρέθηκαν σε αδυναμία να παρέμβουν καθώς επίσης και ο στρατός για να αποφευχθεί αιματοκύλισμα. Στις 3 μ.μ. άρχισε ο αγιασμός

Παρόντες ήταν επτά χιλιάδες ένοπλοι. Ρίγη συγκίνησης διαπέρασαν τους παρευρισκομένους όταν σε στιγμές κατάνυξης υψώθηκε η σημαία της "Αυτονόμου" και υποστάλθηκε η Γαλανόλευκη. Ο μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως Βασίλειος την άγια εκείνη ώρα προχώρησε λίγα βήματα και ατενίζοντας την Ελληνική σημαία, με παλλόμενη από λυγμούς φωνή την αποχαιρέτησε εκ μέρους του Ελληνισμού της Βορείου Ηπείρου. "Χάριν της υπέρτατης Εθνικής ανάγκης κατεβιβάσθης, ω θεϊόν όνειρον, ημών τε και των πατέρων μας γαλανόλευκη μας, εθνική μας Σημαία. Αλλά αντί Σου δεν ανυψώνομεν ξένην αλλά την θυγατέρα σου, Ηπειρωτικήν προωρισμένην να κατησχίση κατά της αλβανικής ημισελήνου!"

Μετά την τελετή το πλήθος κατευθύνθηκε στο Αργυρόκαστρο όπου και ύψωσε στο διοικητήριο τη σημαία της Αυτονόμου Πολιτείας της Βορείου Ηπείρου.

Η Χειμάρρα στο μεταξύ είχε ανακηρύξει την Αυτονομία από τις 10 Φεβρουαρίου, ημέρα κατά την οποία ανακηρύχθηκε η Βόρειος Ήπειρος σε "Αυτόνομη Πολιτεία" από την "Οργανωτική Επιτροπή". Η ανακήρυξη της Αυτονομίας στους Αγ. Σαράντα και το Δέλβινο έγινε στις 16 Φεβρουαρίου. Στο Λεσκοβίκι στις 20 και στην Πρεμετή στις 23 Φεβρουαρίου.

Κοινό στοιχείο σε όλες τις περιοχές της Βορείου Ηπείρου ήταν η θέληση και η αποφασιστικότητα των κατοίκων να πολεμήσουν για τη σωτηρία της Βορείου Ηπείρου έστω και μόνοι. Ο τιτάνιος αγώνας των Βορειοηπειρωτών στέφθηκε με επιτυχία στα πεδία των μαχών παρά τα προβλήματα που δημιούργησε η Ελληνική κυβέρνηση. Οι Μεγάλες Δυνάμεις ζήτησαν την έναρξη διαπραγματεύσεων με τους Βορειοηπειρώτες. Η προσωρινή κυβέρνηση της Αυτονόμου Πολιτείας της Βορείου Ηπείρου ήρθε σε συνεννόηση με τη Διεθνή Επιτροπή Ελέγχου, στην οποία είχε ανατεθεί ο έλεγχος της πολιτικής διοικήσεως και των οικονομικών του Αλβανικού κράτους. "Σκοπός της προσωρινής κυβερνήσεως ήταν να επιτύχη χάριν των Βορειοηπειρωτών προνόμια, ισοδυναμούντα προς αυτονομίαν".

Οι διαπραγματεύσεις που ακολούθησαν κατέληξαν στην υπογραφή του Πρωτοκόλλου της Κέρκυρας στις 17 Μαΐου 1914. Με το Πρωτόκολλο της Κέρκυρας αναγνωρίσθηκε ο Ελληνικός χαρακτήρας της Βορείου Ηπείρου και εδόθησαν στους κατοίκους των επαρχιών Αργυροκάστρου και Κορυτσάς "εκτεταμένα προνόμια διοικητικά, εκκλησιαστικά, σχολικά και γλωσσικά ισοδυναμούντα προς πραγματικήν αυτονομίαν".

Το Πανηπειρωτικό Συνέδριο, που συνήλθε στο Δέλβινο στις 23 Ιουνίου 1914, ενέκρινε το Πρωτόκολλο της Κέρκυρας καθώς επίσης οι Μεγάλες Δυνάμεις και η Αλβανία, που το δέχθηκε και το προσυπέγραψε άνευ όρων στις 12 Ιουνίου 1914.

Η Ελλάδα είχε κατακτήσει τον πρώτο επίσημο διεθνή τίτλο επί της Βορείου Ηπείρου.

Η εκατέρωθεν όμως δυσπιστία των αντιμαχομένων, οδήγησε σε νέες συγκρούσεις, οι οποίες αποτελούν τη Β' φάση του Αυτονομακού Αγώνα. Οι στρατιωτικές δυνάμεις της Αυτόνομης Πολιτείας της Βορείου Ηπείρου, όχι μόνο

απόθησαν τους επιτιθέμενους Αλβανούς αλλά προχώρησαν και πέραν της οροθετικής γραμμής Τεπελενίου - Κλεισούρας κλπ., μέχρι του Βερατίου. Στο μεταξύ στην Αλβανία η πολιτική κατάσταση χειροτέρευε επικίνδυνα. Παντού επικρατούσε αβεβαιότητα και αναρχία. Γι αυτό στις 14 Οκτωβρίου 1914 οι Μεγάλες Δυνάμεις με τη συγκατάθεση της Ιταλίας ζήτησαν από την Ελλάδα να ανακαταλάβει στρατιωτικά τη Βόρειο Ήπειρο, προκειμένου να επιβάλλει την τάξη και την ασφάλεια στο αναρχοκρατούμενο κράτος της Αλβανίας.

Κατά τον Ελευθέριο Βενιζέλον η πρόσκληση αποτελούσε "την επισημοτέραν διεθνή αναγνώρισιν του ιδιαιτέρου ενδιαφέροντος το οποίον έχει και δικαιούται να έχει η Ελλάς δια τους ομοεθνείς πληθυσμούς της περιφέρειας ταύτης". Με την ανακατάληψη της Βορείου Ηπείρου από τον Ελληνικό στρατό έληξε η Α' φάση του Βορειοηπειρωτικού Αγώνα, του Αγώνα της Ανεξαρτησίας της Βορείου Ηπείρου.

Αφού έγινε η παράδοση της Χώρας στον Ελληνικό στρατό μέσα σε γιορταστική ατμόσφαιρα, η κυβέρνηση της Αυτονομίας της Βορείου Ηπείρου παραιτήθηκε, εκδίδοντας την τελευταία εμπνευσμένη εγκύκλιό της. Ο Βορειοηπειρωτικός Αγώνας είχε δικαιωθεί. Τα εδάφη της Βορείου Ηπείρου αποτελούσαν αναπόσπαστο τμήμα του Ελληνικού κράτους. Οι Βορειοηπειρώτες εκπροσωπήθηκαν στο Ελληνικό Κοινοβούλιο με δέκα έξι βουλευτές. Όμως ο πολιτικός διχασμός, η μικροκομματική πολιτική, οι σκοπιμότητες και η έλλειψη εθνικής ομοψυχίας στην Ελλάδα, ήρθαν αρωγοί στις αποφάσεις των Μεγάλων Δυνάμεων, που είχαν χαράξει διαφορετικά τη μοίρα του τόπου.

Η ιστορική εξέλιξη επιφύλαξε έκτοτε ποικίλα στάδια στο Βορειοηπειρωτικό Ζήτημα, χωρίς όμως να οδηγήσει ακόμη στη δίκαιη λύση του. Οι νέες πολιτικές ανακατατάξεις στη Βαλκανική πρέπει να οδηγήσουν ανεπιφύλακτα σε ένα νέο καθεστώς και για τη Βόρειο Ήπειρο, σε μια νέα Αυτονομία μέσα στα πλαίσια της γείτονος, ενέργεια την οποία το αλβανικό κράτος όχι μονάχα πρέπει να σεβαστεί και υιοθετήσει – κάτι που δεν έκανε στο παρελθόν – αλλά και να υποστηρίξει.

Έχει βαρύνουσα σημασία η άποψη του Γεν. Γραμματέα του UNPO (UNREPRESENTED NATIONS AND PEOPLES ORGANIZATION) στις 18/4/94 στη Χάγη ότι, *«εάν μια μειονότητα αγωνισθεί αποφασιστικά και δημιουργήσει ακόμα και ταραχές, τότε γίνεται γνωστή και μπορεί να αγωνίζεται για τα δίκαιά της με πιθανότητα επιτυχίας. Εάν μείνει σε μια ειρηνική συμπεριφορά μόνο, τότε θα εξαφανιστεί, με τις μεθοδεύσεις καταπίεσης, εθνικής εκκαθάρισης με αμφίδρομες μεταφορές πληθυσμών και με άλλες μεθόδους του κυρίαρχου κράτους»*. Υποστήριξη όμως που πρέπει να έχει το δίκαιο αίτημα της Αυτονομίας και από την Ελληνική πλευρά, κάτι το οποίο δεν βλέπουμε με σαφήνεια στις δηλώσεις – ούτε λόγος για πράξεις - των πολιτικών.

Και επειδή το εθνικό αυτό θέμα είναι και πολιτικό, και του οποίου η λύση θα πρέπει να δρομολογηθεί μέσα από τα διεθνή for a και με βάσει τις διεθνείς συνθήκες που υπαγορεύουν το μέλλον των εθνικών μειονοτήτων, καλό θα ήταν τα πολιτικά κόμματα στην Ελλάδα να συμπεριλάβουν στην αντζέντα των εξωτερικών θεμάτων και το Βορειοηπειρωτικό, πριν είναι αργά.

Ο Βορειοηπειρωτικός Ελληνισμός έχει “χορτάσει” από παχιά λόγια, από “επιθέσεις φιλίας”, από συνθηματολογία «περί γέφυρας φιλίας» της μειονότητας, από πολιτικάντικη και ξύλινη γλώσσα που δεν διστάζει, για λόγους πολιτικής σκοπιμότητας να εκμεταλλεύεται το πολύπαθο αυτό κομμάτι του ελληνισμού, χωρίς όμως να δεσμεύεται για το πρακτέον.

Ο ΥΜΝΟΣ ΤΗΣ ΑΥΤΟΝΟΜΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Πεντακόσια χρόνια σκλάβοι, κάτω απ’ άγριο ζυγό, ζούσαμε με μιαν ελπίδα,
η Ήπειρός μας πως θα γίνει μιαν ημέρα Ελληνική.
Και μιαν αυγή του Μάρτη, σπάνε ξάφνου τα δεσμά και με περισσή λαχτάρα
χαιρετάμε δακρυσμένα την πανώρια Ελευθεριά.
Τη χαρήκαμε ένα χρόνο μ’ όλη της την ομορφιά...
Τώρα φεύγουν, μας αφήνουν σε μιαν άκρη απελπισιά...
Μ’ από κάτω απ’ τη σκιά της όποιος έμαθε να ζει
ξέρει πως και να πεθάνει πριν την αποχωρισθεί.
Στάσου αντρίκεια Ηπειρώτη και δεν είσαι μοναχός.
Τον ιερό σου τον αγώνα παραστέκει ο Ελληνισμός !